

RADNI ODNOSI

1. U cilju smanjenja troškova poslovanja poslodavac može poslove određenog radnog mjesta povjeriti vanjskim radnicima.

Iz obrazloženja:

Sud prvog stupnja utvrdio je da je tuženik imao opravdan razlog za otkaz tužiteljeva ugovora o radu s obzirom na to da je tuženik iz gospodarskih razloga odlučio poslove tužiteljeva radnog mjesta povjeriti *ad hoc* vanjskom suradniku, osobama koje nisu u radnom odnosu kod tuženika.

Naime, zbog stalnog opadanja dobiti tijekom više godina tuženik je odlučio smanjiti troškove poslovanja.

Kako je riječ o autonomnom pravu poslodavca da organizira svoje poslovanje, sud prvog stupnja pravilno je ocijenio da je otkaz dopušten, pri čemu je pravilno zaključio i to da postojanje druge pravne osobe čiji je osnivač ista osoba koja je osnivač tuženika nije pravno odlučio.

Naime, tužitelj je imao zaključen ugovor o radu s jednom pravnom osobom i postojanje razloga za otkaz procjenjuje se u odnosu na tu osobu neovisno o tome što je osnivač te pravne osobe osnovao i druge tvrtke.

Županijski sud u Zagrebu, Gžr-1058/13 od 1.10.2013.

2. Kada je kolektivnim ugovorom predviđeno da se uvećanje plaće odnosi samo na radnike koji stalno rade u popodnevnoj smjeni, onda takav propis ne može biti osnova za uvećanje plaće u drugim slučajevima otežanih uvjeta rada.

Iz obrazloženja:

Prvostupanjskom presudom prihvaćen je tužbeni zahtjev podnositelja. U konkretnom slučaju pravo na povećanu plaću odnosno dodatak na plaću zbog rada u posebnim uvjetima rada (popodnevni rad, smjenski rad) regulirano je kolektivnim ugovorima (KU) tuženika koji su bili na snazi u utuženom razdoblju.

U utuženom razdoblju na snazi su bili Kolektivni ugovor za radnike tuženika od 23.5.2011. i Kolektivni ugovor za radnike tuženika od 31.12.2013.

Uvidom u čl. 43. izvoda iz KU za radnike tuženika od 23.5.2011. (list 7 spisa) sud je utvrdio da se dodatkom osnovnoj plaći po osnovi uvjeta rada težih od normalnih uvjeta koji nisu vrednovani u osnovnoj plaći radniku uvećava osnovna plaća prema efektivnim satima provedenim, između ostaloga, za smjenski rad (samo za rad u popodnevnoj smjeni) 10, za popodnevni rad (samo za radnike koji stalno rade u popodnevnoj smjeni) 10. U slučaju ostvarivanja prava po više

temelja, osim na temelju prekovremenog rada i rada noću, primjenjivat će se postotak koji je povoljniji za radnika.

(...)

S obzirom da su u utuženom razdoblju bili primjenjivani KU tuženika za radnike tuženika/11 i /13, a da je u oba ta KU u člancima 15. bilo regulirano da se radom radnika u popodnevnom radnom vremenu smatra rad radnika u vremenu od 12:00 do 22:00 sata, ovaj sud smatra da se u utuženom razdoblju na obračun dodatka na plaću za rad tužitelja u popodnevnom radu nije mogao primijeniti obračun na način kako je to činio tuženik, a tuženik je obračun izvršio u skladu s tumačenjem čl. 44. KU/07 sa 11. sastanka Zajedničkog tijela za tumačenje odrednica Kolektivnog ugovora i praćenje njihove primjene (list 159 spisa), već da je u konkretnom slučaju sav rad tužitelja popodne odnosno svaki sat rada koji je tužitelj odradio u vremenu od 12:00 do 22:00 sata trebao biti uzet kao popodnevni sat rada tužitelja kod tuženika (čl. 15. KU tuženika/11 i KU/13).

Protiv prvostupanjske presude tuženik je izjavio žalbu koja je osporenom presudom prihvaćena te je preinačena prvostupanjska presuda na način da je tužbeni zahtjev podnositelja odbijen.

Mjerodavni dio osporene presude glasi:

„Prosudba je suda prvog stupnja da tuženik nije mogao primjenjivati tumačenje koje se odnosi na kolektivne ugovore iz 2007. godine jer da se za sporno razdoblje primjenjuju kolektivni ugovori tuženika iz 2011. i 2013. godine, već da se za svaki rad tužitelja popodne, odnosno za svaki sat rada koji je tužitelj odradio u vremenu od 12:00 do 22:00 sata trebalo uzeti kao popodnevni sat rada tužitelju kod tuženika te da mu stoga za otežane uvjete rada pripada naknada za povećanu plaću.

Osnovni su žalbeni navodi tuženiku da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo u okviru odredbe čl. 43. Kolektivnog ugovora za radnike Hrvatskih pošta iz 2011. godine jer je u navedenoj odredbi propisano da se uve-

ćava plaća prema efektivnim satima provedenim u popodnevnom radu samo za radnike koji stalno rade u popodnevnoj smjeni i to u iznosu od 10 %. Stoga sud prvog stupnja pogrešno primjenjuje odredbe čl. 86. ZR-a smatrajući da se radi o otežanim uvjetima rada pa da tužitelj ima pravo na povećanu plaću jer je u navedenoj odredbi propisano da za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim radom, za koji je zakonom određeno da se ne radi, radnik ima pravo na povećanu plaću. U konkretnom slučaju, tužitelj traži naknadu za otežane uvjete rada za popodnevni rad, a prema Kolektivnom ugovoru i navedenoj odredbi čl. 43. imao bi pravo na takvu naknadu samo u slučaju da stalno radi u popodnevnoj smjeni. Iz citirane evidencije na koju se poziva sud prvog stupnja ne proizlazi da je tužitelj u spornom razdoblju stalno radio u popodnevnoj smjeni jer iz npr. veljače 2013. godine s obzirom na evidenciju o radnom vremenu proizlazi da je tužitelj radio od 18:00 do 06:00, od 17:00 do 05:00, od 10:00 do 22:00, od 10:00 do 22:00, od 17:00 do 05:00, od 17:00 do 05:00, od 10:00 do 22:00, od 10:00 do 22:00, od 17:00 do 05:00, od 17:00 do 05:00, od 18:00 do 06:00, od 10:00 do 22:00, od 17:00 do 05:00.

Stoga je sud prvog stupnja pogrešno primijenio navedenu odredbu čl. 43. Kolektivnog ugovora, kada je tužitelju dosudio naknadu za popodnevni rad i to za svaki sat koji je određen od 12:00 do 22:00 tumačeći da se radi o radu u popodnevnoj smjeni sukladno čl. 15. navedenog Kolektivnog ugovora.

Slijedom obrazloženog proizlazi da nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za primjenu navedene odredbe čl. 43. Kolektivnog ugovora, a niti odredbe čl. 86. ZR-a slijedom čega je prihvaćena žalba tuženika na način da je preinačena presuda suda prvog stupnja i odbijen tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan, pa je stoga primjenom odredbe čl. 373. t.3. ZPP-a odlučeno kao u izreci ove presude“.

U spornoj pravnoj situaciji presuđivala su tijela sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Iz pribavljenog spisa očito je da

je prvostupanjski sud proveo dokazni postupak na način utvrđen mjerodavnim postupovnim zakonskim odredbama. Također, razvidno je da je podnositelj uz punomoćnika bio u mogućnosti pratiti postupak i sudjelovati u njemu, poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i ulagati pravne lijekove.

Pri razmatranju ustavne tužbe podnositelja, Ustavni sud polazio je od stajališta da se sudski postupci moraju provesti u skladu s ustavnim načelom vladavine prava, kao najvišom vrednotom ustavnog poretka Republike Hrvatske pa tumačenje mjerodavnog prava u svakom konkretnom slučaju ne smije proizlaziti iz njegove arbitrarne i proizvoljne primjene, već mora uvažavati zahtjeve prava na pravično suđenje sadržane u članku 29., stavku 1. Ustava.

Ustavno pravo na pravično suđenje propisano člankom 29., stavkom 1. Ustava jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnom pravnom smislu.

Županijski sud u Rijeci, po žalbi tuženika, preinačio je prvostupanjsku presudu i odbio podnositelja s tužbenim zahtjevom, utvrdivši da podnositelj nema pravo na isplatu razlike plaće za rad u popodneвноj smjeni jer podnositelj nije obavljao rad samo u popodneвноj smjeni. Prema ocjeni Ustavnog suda, Županijski sud u Rijeci dao je argumentirane razloge zašto je u konkretnom slučaju preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbeni zahtjev podnositelja.

U odnosu na tvrdnje podnositelja iz ustavne tužbe da postoji drugačija sudska praksa, te da su u drugim postupcima koji se vode za isplatu istih tražbina protiv istog tuženika, tužbeni zahtjevi usvojeni, ističe se da podnositelj nije dokazao da postoji takva drugačija sudska praksa u primjeni KU-a kod isplate razlike plaće za popodnevni rad. Nadalje, u odluci Županijskog suda u Rijeci broj: GŽ R-214/2015 od 20. listopada 2016., a na koju se podnositelj poziva u ustavnoj tužbi, zauzeto je isto pravno shvaćanje kao i u osporenoj odluci, a to je da tužiteljici u tom postupku ne pripada pravo na isplatu razlike plaće jer nisu ispunjene zakonske pretpostavke za primjenu odredbe čl. 43. KU-a.

Ustavni sud RH, broj: U-III-205/2017 od 11.5.2017.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*